

RGI

Індекс
управління
ресурсами

Україна

ЩО ТАКЕ ІНДЕКС УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ?

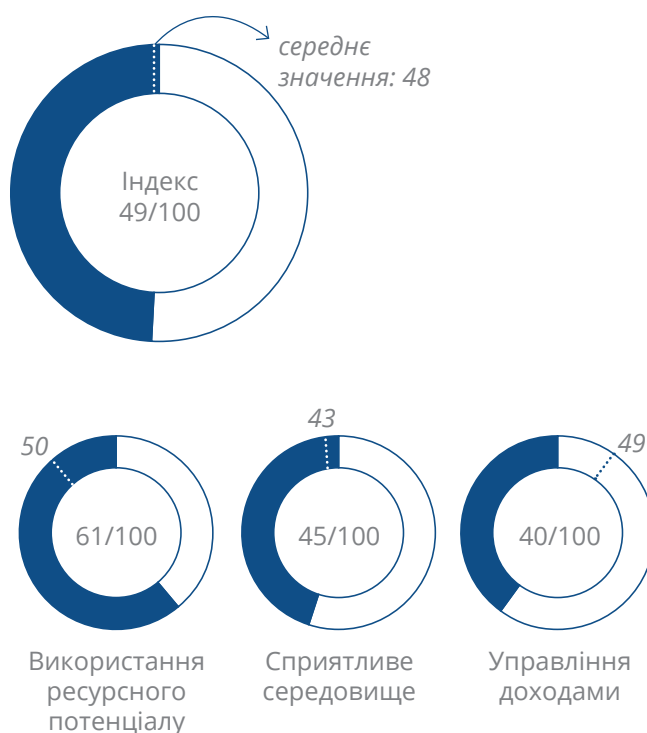
Індексом управління ресурсами (RGI) за 2017 рік оцінюється як кожна з 81 країн, які багаті на природні ресурси, управляють своїми запасами нафти, газу та корисних копалин. Комплексний показник Індексу складається з трьох компонентів. Двома з них вимірюються показники видобувної галузі – використання ресурсного потенціалу та управління доходами, а третій охоплює ширший контекст управління – сприятливе середовище. Ці три виміри управління складаються із 14 підкомпонентів, які розраховуються на підставі аналізу інформації у відкритих джерелах та відповідей на 149 питань.

Незалежні дослідники, які працюють під контролем Інституту управління природними ресурсами (NRGI), в кожній з 81 країн заповнювали анкету з метою збору вихідних даних про використання ресурсного потенціалу та управління доходами. Що стосується третього компоненту, то Індекс управління ресурсами отримує інформацію з інших джерел – від понад 20 міжнародних організацій. Оцінка охоплює період за 2015-2016 роки. Дізнатися більше про Індекс і як він розраховується, ви можете у [методології Індексу управління ресурсами](#)

УКРАЇНА (НАФТА І ГАЗ)

Нафтогазовий сектор України отримав всього 49 зі 100 балів та посідає 44 місце серед 89 країн, оцінених за Індексом управління ресурсами (RGI) у 2017 році. Показники в компоненті використання ресурсного потенціалу є задовільними, однак у компоненті управління доходами перебувають на низькому рівні. Запаси вуглеводнів в Україні становлять майже 54 млн тон нафти¹ та 1,17 трлн куб. метрів газу². У 2014 році за обсягами видобутого газу Україна займала четверте місце в Європі³. Однак вона є нетто-імпортером природного газу та історично залежна від російського газу. Анексія Криму Росією у 2014 році та напруга, що виникла в результаті цього між двома країнами, стимулювала Україну диверсифікувати свої джерела надходження газу. У відповідності до прийнятої в 2015 році урядової постанови, НАК «Нафтогаз України» мусить продавати нафту власного видобутку вітчизняним переробним заводам: при цьому експортувати дозволяється лише надлишок.

УКРАЇНА: ОЦІНКА ІНДЕКСУ ТА ЙОГО КОМПОНЕНТІВ

1 <http://asb.opec.org/index.php/data-download>

2 Адміністрація енергетичної інформації (EIA), Доведені запаси природного газу (2016 рік), 21 квітня 2017 р., <https://www.eia.gov/beta/international/data/browser/#/?pa=000>

3 Веб-сайт "Нафтогазу", станом на 1 червня 2017 року, <http://www.naftogaz.com/www/3/nakweben.nsf/0/2F6A8DAFC83F1A49C2257F9B0024168B?OpenDocument&Expand=1.1>

СТИСЛИЙ ВИКЛАД ПІДСУМКІВ ІНДЕКСУ При вирішенні проблем корупції, місцевого впливу та управління доходами можуть потенційно поліпшити управління ресурсами в Україні

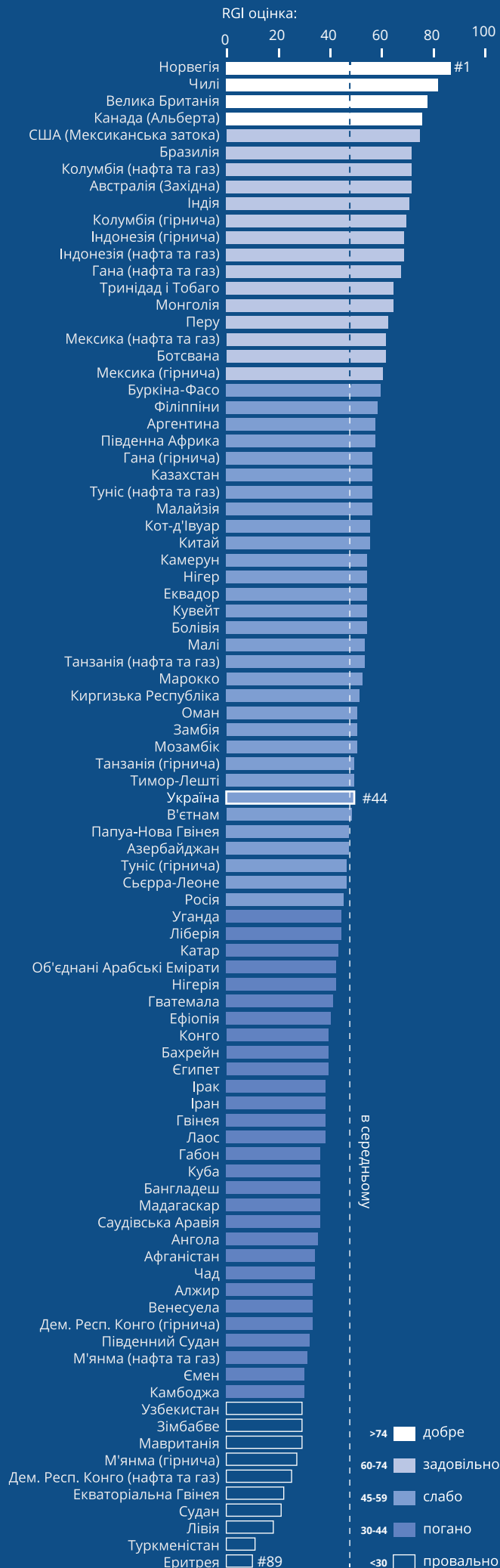
За Індексом Україна перебуває на четвертому місці серед дев'яти країн євразійського регіону – після Монголії, Казахстану та Киргизької Республіки. Показники України є найкращими в компоненті використання ресурсного потенціалу із задовільною оцінкою (61 зі 100 балів) і найгіршими в контексті управління доходами (40 зі 100 балів). Сприятливе середовище як компонент в Україні оцінюється у 45 зі 100 балів, що обумовлюється політичною нестабільністю та відсутністю результатів у боротьбі з корупцією. Що стосується показників України за підкомпонентами в ланцюжку прийняття рішень у видобувній галузі, вони коливаються від низьких на рівні підкомпонентів місцевого впливу та формування національного бюджету до високих в підкомпоненті управління державними підприємствами.

УКРАЇНА: ОЦІНКИ ПІДКОМПОНЕНТІВ

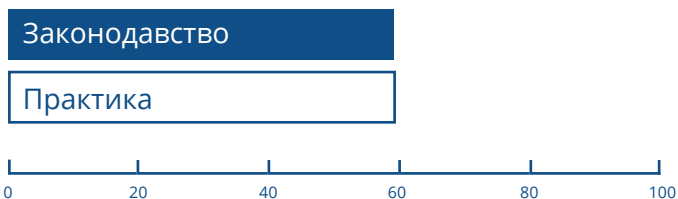

Україна має задовільну оцінку та займає друге місце за Індексом у підкомпоненті ліцензування. Держава веде реєстр ліцензій в інтерактивному режимі, а зміни і доповнення до порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами, які були прийняті в 2016 році, та процесу проведення аукціонів створили основу для конкурентного та прозорого процесу ліцензування. Україна є однією з небагатьох країн у світі, де чинне законодавство вимагає від компаній публічно розкривати інформацію про своїх кінцевих бенефіціарів.

УКРАЇНА: ОЦІНКА ТА РЕЙТИНГ ВІДПОВІДНО ДО ІНДЕКСУ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ

Уряд працює над імплементацією реформ, завдяки яким має покращитися прозорість у видобувній галузі. Парламент перебуває в процесі розгляду внесеного законопроекту «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях». Цей документ містить запропоновані вимоги про розкриття інформації, що стосуються договорів та бенефіціарного права власності. За фінансової підтримки Міжнародного валютного фонду влада України також досліджує механізм перевірки бенефіціарного права власності та розкриття інформації про майно високопоставлених державних службовців.

Україна і Ботсвана є єдиними країнами в Індексі, у яких середні показники між індикаторами, які стосуються виміру законодавства та нормативних актів, та індикаторами, що стосуються виміру практики і розкриття інформації, є однаковими. Однак на рівні місцевого впливу, за який Україна має низьку оцінку (43 зі 100 балів), дотримання нормативних вимог та розкриття інформації істотно не дотягують до вимог, що встановлені в Кодексі про надра. За законом необхідно проводити оцінку впливу на навколишнє середовище, однак уряд чи компанії не зобов'язані публічно розкривати про це інформацію. Це означає, що громадськість не може оцінити вплив видобувної галузі на довкілля. Загалом, інформації, що стосується навколишнього середовища, дуже мало.

Досягнення України щодо відкритості бюджету різняться. Держава розкриває інформацію про річні бюджети та витрати за найвищими показниками відкритості бюджету Індексу управління ресурсами, але її оцінка на рівні 46 зі 100 балів ставить її поряд із іншими країнами, що отримали

середню оцінку за окремим Індексом відкритості бюджету. З січня 2018 року Україна почне реалізацію нещодавно прийнятого закону про перерозподіл на місцевому рівні рентних платежів від видобутку нафти і газу – таким чином, сильні механізми прозорості та підзвітності стануть ключем до успіху. Україна повинна покращити контроль за процесом збору та розподілу доходів, оскільки вона є єдиною країною серед тих, що оцінюються Індексом, в якій не вимагається або не проводиться зовнішній аудит податкових органів.

УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

«Нафтогаз» входить в 10-ку найбільших державних підприємств, але повинен покращити звітність про субсидії на газ та його продажі

НАК «Нафтогаз України» входить у ТОП-10 найбільших державних компаній, які оцінювалися, та має найкращі результати діяльності серед державних підприємств в євразійському регіоні – його оцінка становить 76 зі 100 балів. Результати діяльності компанії є задовільними щодо показників, за якими оцінюється звітність про результати діяльності та фінансовий стан. Добрі показники у частині торгівлі сировиною обумовлені вимогою щодо надання пріоритету в забезпеченні вітчизняних виробників, на протипагу експорту газу, але у звітах компанії не міститься детальної інформації про продажі таким споживачам. «Нафтогаз» також має найгірший показник щодо оцінки некомерційної діяльності, до якої він залучений через субсидування цін на газ для домогосподарств без розкриття інформації про вартість таких субсидій. Крім того, в сегменті downstream «Нафтогаз» фігурував у корупційному скандалі, пов'язаному із закупівлями⁴. Затримка в реформуванні «Нафтогазу» та відставка незалежних членів його наглядової ради похитне міжнародну довіру до намірів української влади реформувати ключові державні підприємства, а також ускладнить можливість отримання доступу до фінансування.

⁴ <https://www.resourcegovernance.org/sites/default/files/documents/corruption-risks-in-the-award-of-extractive-sector-licenses-and-contracts.pdf>

Назва державного підприємства	Частка державної власності	Дохід (у дол. США)	Оцінка (зі 100 балів)	Рейтинг (з 74 державних підприємств)	Рейтинг (з 52 нафтогазових державних підприємств)
Нафтогаз	100%	6596 млн (2014)	76	7	4

